

Woensdag 23 augustus 1916 – ochtendeditie

Broodvoorziening van België.

Het Nederlands Correspondentiebureau in Den Haag meldt:

Gelijk bekend is, is op 10 augustus de broodvoorziening van België stopgezet. Men geeft hiervoor verschillende redenen op, doch iemand, die alleszins bevoegd geacht kan worden in deze een oordeel uit te spreken, deelt ons dienaangaande het volgende mede:

Nu het aantal graanschepen, dat door Engeland wordt vastgehouden – hoofdzakelijk geladen met voedergranen; in sommige bevindt zich ook nog tarwe en tarwebloem – tot 32 is gestegen, en dit reeds enige tijd geleden te voorzien was, kan de minister van landbouw, nijverheid en handel niets anders doen dan alle broodtoevoer naar België vermijden. In de eerste plaats was het niet zeker, dat de tarwetoevoer naar Nederland niet dezelfde belemmering zou ondervinden als de toevoer van andere granen thans ondervond, doch al bleef deze toevoer niet geregeld, dan moet het aanhouden van zoveel schepen in de naaste toekomst grote stagnatie in de aanvoer brengen, en is het dus gebiedend noodzakelijk, van het aanwezige broodkoren een spaarzaam gebruik te maken.

Bovendien brengt het niet binnenkomen van voedergranen ook een groot gevaar mee voor het gebruik van aanwezig broodkoren. Of dit wenselijk is of niet, het kan niet anders, of de aanwezige veestapel, die nu eenmaal bestaat en die gevoederd moet worden, zal ook een deel van het broodkoren verbruiken. Zolang de belemmering in de aanvoer van voedergranen dan ook bestaat, is het onvermijdelijk, dat de broodtoevoer naar België stopgezet blijft.

Rotterdam.

De Belgische kring hier zal aanstaande zondag een bloemendag met collecte houden, ten bate van het werk: Tehuis der Wezen, Belgisch Verbond tot het stichten van Familiehomes, bestemd voor wezen van de oorlog.

Gisterenmorgen is te Valkenswaard een Duitse deserteur aangekomen. Volgens zijn verklaring was hij van de wacht Neerpelt (België). Hij moest op post aan de grens en daar hij wist, dat hij vandaag naar het front moest, was hij over een muur van de wacht geklommen, om de elektrische draad te vermijden. Hij had een hoed op en een burgerjas aan. Zijn uniformjas (tuniek) is later aan de grens, waar hij ze verborgen had, teruggehaald. Zijn wapens had hij aan de wacht gelaten.

Uit België.

Havre, 22 augustus. De ministerraad heeft zijn goedkeuring gehecht aan het rapport van de commissie, die in opdracht had de wetten, die in vreedstijd gelden, in overeenstemming te brengen met de door de oorlog geschapen toestand en een regeling van de toestand in België, in verband met het herstel na de oorlog, te ontwerpen.

Oproep der Belgen van 18 tot 40 jaar.

Belgische advocaten, thans in Nederland verblijvend, verzoeken ons opnemng van het volgende:

Aangezien een besluitwet van 21 juli 1916 de Belgen van 18 tot 40 jaar onder de wapens roept;

Aangezien het raadzaam is de belanghebbenden te waarschuwen tegen zekere gevaarlijke vergissingen welke verspreid worden door personen die de zaak van de vijand toegedaan zijn;

Aangezien de Belgische Staat een politieke gemeenschap is, waarvan het bestaan niet kan in twijfel gesteld worden; dat men aan deze Staat niet het recht kan ontkennen de maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn voor zijn behoud; dat deze maatregelen slechts uitvoerbaar zijn door de enige macht die thans uitgeoefend kan worden: de koning.

Aangezien luidens art. 26 der grondwet de wetgevende macht gezamenlijk uitgeoefend wordt door de koning, de kamer van volksvertegenwoordigers en de senaat, en dat indien hun samenwerking thans onmogelijk is het niettemin onbetwistbaar is dat de wil van de staat in de huidige buitengewone en onvoorzienne toestand; door het enige overgebleven van deze drie organen uitgedrukt moet worden: de koning; Aangezien het wetsbesluit hoegenaamd niet de bepalingen van de grondwet overtreedt, daar de grondwetgevende macht niet de bijzondere toestand waarin België zich bevindt heeft voorzien noch kunnen voorzien;

Aangezien de grondwetgevende macht niet had kunnen willen dat de stipte toepassing der grondwettelijke bepalingen in het huidig geval de vernietiging van de staat, wiens bestaan haar hoofddoel was, voor gevolg zou hebben;

Zijn ondergetekenden van oordeel dat de bindende kracht van het wetsbesluit alsook de wettigheid van zijn strafbepalingen ontegensprekelijk zijn.

Was getekend: Mrs. T. Bellemans (Gent), Charles Bernard (Antwerpen), Ign. Bieswal (Brussel), Rodolphe Callewaert (Brussel), Joseph Casteleyn (Antwerpen), Eug. Cox (Brussel), Francis Delbeke (Antwerpen), Paul De Ryckere (Gent), Alb. De Swarte (Brussel), Auguste Dupont (Antwerpen), Aug. R. Dupont (Antwerpen), Laurent Firrens (Antwerpen), Jean Gevers (Antwerpen), Maurice Goemaere

(Antwerpen), A. Goffin (Verviers), Nico Gunzburg (Antwerpen), Jos. Hermans (Leuven), Alb. Haus (Gent), Jos. Lejeune (Luik), Pierre Masquelier en Th. Percy (Antwerpen), Alb. Rolin (Gent), W. Schmalzigang (Antwerpen), Louis van de Walle (Brugge), Fl. Van Cauwenbergh (Antwerpen), Van Dievoet (Brussel), Victor Van Hal (Turnhout), Eug. Van Nuffel (Antwerpen), A. Vermeersch (Gent), Marcel Wynen (Antwerpen), Georges Wagemans (Brussel), F. Wittemans (Antwerpen).

Naar de correspondent te Havre van de Tijd meent te weten, is men in de hoogste bestuurskringen van België overtuigd dat het vredestijdperk voor België niet beter kan worden ingeleid, dan door volkomen recht te doen aan het Vlaamse deel van het volk, hetwelk ondanks jarenlange en grote grieven tegen het Belgische staatswezen, geen ogenblik heeft geaarzeld, om rijkelijk goed en bloed ten bate van de zaak van het vaderland te betalen.

Woensdag 23 augustus 1916 – avondeditie

Het werk van het Belgische Rode Kruis.

Onze correspondent te Havre meldt:

Het werk van het Rode Kruis van België, onder bescherming van koning Albert en het erevoorzitterschap van de Koningin der Belgen, heeft het verslag uitgegeven van zijn werkzaamheden tot 31 december 1915. Het is op prachtige wijze uitgegeven en rijk geïllustreerd. Op de eerste bladzijde prijkt het portret van hare majesteit de Koningin, benevens de vastberaden handtekening van onze vorstin, gedagtekend uit De Panne 1916.

Het verslag begint met het koninklijk besluit van 30 november 1914, dat tot bij de aankomst van het veldleger, de heren Melis, inspecteur-generaal van de geneeskundige dienst van het leger, en dr. Depage, bijgestaan door mevrouw de gravin de Merode, algemene schatbewaarster, tot leden van het besturend comité van deze inrichting benoemt. Daar deze laatste enige tijd later terug naar Brussel was gekeerd, werd de heer Georges Didier tot secretaris van het comité aangesteld.

In het begin beschikte dit comité slechts over de som van 50.000 frank, door het comité van Brussel gestort, maar weldra, vanaf december 1914 en in de loop van 1915, overhandigde de koningin, op de sommen die in Engeland waren opgehaald, een totaal van 304.565 F. In Engeland legde een Engels-Belgisch comité aanzienlijke arbeid af en haalde grote sommen rond.

De Verenigde Staten hebben insgelijks grote bijdragen aan het werk van het Rode Kruis geschonken, dank aan de edelmoedige tussenkomst van mevrouw Depage, die, men zal het zich herinneren, zo droevig zou omkomen aan boord van de Lusitania, die zo laf door de Duitsers werd getorpedeerd op 7 mei 1915. Mevrouw Depage had nochtans een som van 500.000 frank ingezameld.

Ofschoon bijna heel zijn grondgebied bezet is, is ook België tussengekomen voor een som van 274.786 frank, waaronder de 50.000 frank, aangebracht door het besturend comité van Brussel.

Een groot gedeelte van dit geld, zo zegt het verslag, werd rondgedeeld bij Belgische officieren en soldaten, en verzonden door bemiddeling van De Legerbode. Het comité verklaart, dat het gelukkig is dit voorbeeld van solidariteit en kameraadschap te kunnen vermelden, gegeven door deze soldaten, die ondanks al hun

ontberingen, nog middel vinden om hun gewonde broeders ter hulp te komen.

Ziehier overigens de tabel, die aanduidt hoe edelmoedig de verschillende landen zich jegens het Rode Kruis van België getoond hebben:

1	Engeland en koloniën	3.640.177,85 F
2	Verenigde Staten van Amerika	839.319,03 F
3	België	274.786,82 F
4	Argentijnse Republiek	117.567,27 F
5	Verschillende landen in Amerika	12.395,60 F
6	Zwitserland	11.599,45 F
7	Frankrijk	11.580,10 F
8	Holland	10.177,00 F
9	Verschillende landen in Europa	5.680,32 F
10	Verschillende landen in Azië	343,65 F
	Totaal	4.923.627,09 F

Bij deze som moeten nog talrijke giften gevoegde worden als ambulancerijtuigen, linnen, verbandstoffen, enz.

Dank aan deze fondsen kon het Rode Kruis talrijke hospitalen inrichten, zoals het hôpital de l'Océan in De Panne, het hospitaal

Jeanne d'Arc te Calais, de hospitalen in de rue d'Archimède en de rue des Prairies, het hospitaal van Virval te Calais.

Het verslag, dat met talrijke foto's versierd is, geeft een beschrijving van al deze modelinrichtingen. Het Rode Kruis is bovendien verschillende geneeskundige inrichtingen ter hulp gekomen; het heeft wollen- en linnengoed aan onze soldaten uitgedeeld; het heeft zijn medewerking verleend tot het evacueren van de kinderen van de IJzer.

Het verslag eindigt met de bedankingen aan allen, kleinen en groten, die hebben meegewerkt tot het stoffelijk en zedelijk welslagen van dit werk.

Dienstwillige Belgen.

Onze correspondent te Havre heeft ons dezer dagen een telegram gezonden, waarin melding gemaakt werd van de Belgische besluitwet nopens het vrijwillig vroeger dienst nemen door Belgen, die tegen een bepaalde datum voor de dienst zijn opgeroepen. De besluitwet luidt als volgt:

De Belgische minister van oorlog,

Gezien artikel 28 van de besluitwet van 21 juli 1916, luidende als volgt:

De opgeroepenen zullen de datum, vastgesteld voor hun in werkelijke dienst treden, mogen voorafgaan door een vrijwillige dienstneming aan te gaan voor de duur van de oorlog, in de voorwaarden die zullen vastgesteld worden door de minister van oorlog.

De mannen die niet begrepen zijn in deze oproep zullen, indien zij de vereiste geschiktheid bezitten, een vrijwillige verbintenis mogen aangaan voor de duur van de oorlog, in het wapen of de dienst naar hun keuze.

Besluit: Art. 1. Belgen die niet vallen onder de toepassing van de besluitwetten van aanwerving.

Deze mannen zullen, van 16 tot 45 jaar, voor de duur van de oorlog, mogen worden toegelaten een verbintenis aan te gaan zo zij de vereiste geschiktheid bezitten. Zij zullen hun wapen of dienst mogen kiezen naargelang de vereisten der aanwerving het zullen toelaten.

Art. 2. Belgen die onder het bereik der militieverplichtingen vallen.

Onder voorbehoud van geschiktheid zullen zij, voor de duur van de oorlog, een verbintenis mogen aangaan vóór de datum vastgesteld voor hun intrede bij de werkelijke dienst als miliciens.

Hebben de keuze van het wapen of de dienst naargelang de vereisten der aanwerving.

- a) De gehuwden die voor 1 juli 1886 geboren zijn;
- b) De ongehuwden, vóór 1 juli 1881 geboren;
- c) De mannen die, thans in Holland verblijvend, de grens overgestoken hebben met het verlangen een verbintenis aan te gaan.

Art. 3. Tenzij zij slechts tot de hulpdiensten geschikt zijn, mogen alleen hun wapen kiezen, de ongehuwden, die na de 30^e juni 1881 en voor de 1^e juli 1886 geboren zijn.

Art. 4. De onderdanen van het Groot Hertogdom Luxemburg, die in de Verbonden Landen verblijven, minstens sinds het begin van de

oorlog, zullen insgelijks van 16 tot 45 jaar een dienstverbintenis mogen aangaan, zo zij geen betrekking met de Duitse of Oostenrijkse nationaliteit hebben, 't is te zeggen zo hun bloedverwanten in opgaande lijn deze nationaliteit niet bezitten of bezaten.

Dit voorbehoud is insgelijks toepasselijk op de Belgen die aan geen militieverplichtingen onderhevig zijn en zou desgevallend tot de weigering van toelating tot dienstneming aanleiding geven.

Art. 5. Om te kunnen worden aangenomen, zullen de vrijwilligers van minder dan 18 jaar oud, de toestemming van de vader, de moeder of de voogd hoeven voor te leggen, met uitzondering evenwel, dezen die uit Holland komen en die deze toestemming niet dienen te bezitten.

Art. 6. Al de vrijwilligers, zonder onderscheid, zullen naar een I.K. der infanterie worden gestuurd, waar zij, gedurende enige weken, het onderricht van infanterist zullen ontvangen.

Art. 7. De akten van dienstneming zullen worden opgemaakt volgens de door de belanghebbenden overgelegde eenzelvigheidsbewijzen en, bij gebrek aan deze, volgens de verklaringen van deze mannen, in zover deze verklaringen, namelijk voor wat aangaat de ouderdom, als waarschijnlijk kunnen aanzien worden.

Art. 8. De vóór 1 januari 1887 geboren Belgen, chauffeurs of motorwielrijders van beroep of die volkomen op de hoogte zijn van het bestuur en het onderhoud van de automobiervoertuigen, mogen worden toegelaten een verbintenis aan te gaan met het oog op het bekleden van soortgelijke bediening.

Hun aanvragen zullen, te dien einde, hoeven toegestuurd aan de "Commandant du Grand Parc Automobile de réserve à Calais".

Art. 9. Worden ingetrokken de vroegere schikkingen aangaande de vrijwillige dienstnemingen voor de duur van de oorlog.

Op 15 dezer was het twee jaar geleden, dat generaal Leman, de verdediger van Luik, in de handen der Duitsers viel. Een medewerker van De (Belgische) Legerbode heeft een onderhoud gehad met een dochter van de generaal, waarvan hij als volgt verslag geeft:

Mijn vader, zo zegde ons mejuffer Marguerite Leman, heeft in het begin van zijn gevangenschap veel geleden; de verschrikkelijke schok van Loncin had zijn krachtige gezondheid ernstig ondermijnd. Gelukkig herstelde hij langzamerhand; door wilskracht en studie gelukte hij er in de bitterheid van zijn ballingschap draaglijk te maken.

Moet ik het herhalen? Zijn groot en enig verlangen blijft steeds weer zijn plaats aan het front in te nemen. En hij blijft geloof hechten aan het denkbeeld dat hij eens tegen andere krijgsgevangenen zal uitgewisseld worden. Zijn brieven, die tamelijk regelmatig toekomen, zijn steeds vol vertrouwen in de toekomst; maar de gedachte aan zijn tegenwoordige werkloosheid valt hem pijnlijk, en dikwijls roept hij uit:

“Zeggen dat ik nu reeds sedert twee jaar nutteloos ben voor mijn vaderland!”

Heeft de Duitse regering, zo vragen wij aan mejuffer Leman, niet voorgesteld dat de generaal in Zwitserland zou geïnterneerd worden?

Inderdaad, maar mijn vader heeft geweigerd zijn soldaten te verlaten, er bij voegend dat hij van geen bevoorrechte behandeling wilde weten, doch integendeel ginder verder zijn zedelijke invloed wilde uitoefenen.

Ge weet het, mijn vader is een groot leermeester van wilskracht. In het kamp waar hij zijn gevangenschap doorbrengt, geeft hij voordrachten, houdt zich bezig met het onderricht der gevangenen, doet wiskundige studies. Hij heeft zelfs een nieuwe leergang van bouwkunde opgemaakt. Hij brengt zijn tijd met werken en studeren door. Dat is niet alles. Om zijn lichamelijke gezondheid terug te vinden, doet hij oefeningen. Hij vreest inderdaad dat dit leven van stilzitten hem nadelig zou zijn en daar heeft hij krachtig tegenin gewerkt. Is het nodig te zeggen dat zijn vrienden – en ze zijn talrijk – hem niet vergeten hebben. Zij zenden hem boeken en versnaperingen. Hare majesteit de koningin van België was zo lief mijn vader een nieuwjaarsgeschenk te zenden; mgr. Mercier, premier van België, insgelijks.

De Franse luitenant-vlieger Guynemer heeft – naar uit Parijs aan de Engelse bladen wordt gemeld – donderdag zijn dertiende en vrijdag zijn veertiende vijandelijk vliegtuig ten val gebracht. Hij is een jongeman van twintig jaar, maar reeds verwierf hij de militaire medaille, het legioen van eer en het militaire kruis. Hij is maar éénmaal gewond geweest, en wel licht gekwetst; maar dit heeft hem slechts enkele weken tot inactiviteit gedoemd. Andere Franse vliegers, die zich zeer hebben onderscheiden, zijn Navarre met twaalf neergeschoten vijandelijke vliegtuigen; Nungesser met tien vliegtuigen en twee ballons; Chainat met acht vliegtuigen en een ballon; Chaput met acht; Lenoir met zeven; Hartaux en de Rochefort elk met vijf.

Zijn dus de successen van deze Franse vliegers kenbaar, de kwade kansen waaraan zij blootstaan zijn onbetwifelbaar zeer groot. Zo maakt de tweede luitenant Hartaux deel uit van een vliegeschader dat bekend staat als “de ooievaars” en welk eskader veertig slachtoffers heeft gemaakt. Van die veertig vijandelijke vliegtuigen zijn er 28

neergeschoten door Franse vliegers die nog leven, de overige 12 door vliegers, die nu zelf ook al gedood zijn.